

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/1.5.00/34.0641

VY_12_INOVACE_ČJL_2-11

Vzdělávací obor: 33-56-H/01 Truhlář

36-67-H/ 01 Zedník

Předmět: Český jazyk a literatura

Tematická oblast: Stylistika

Tematický okruh: Slovanské jazyky a čeština

Ročník 1

Anotace: Učitel zopakuje formou řízené besedy a ucelí vědomosti o původu českého jazyka, definuje základní pojmy. I žák se specifickými poruchami učení je schopen pochopit nejjednodušší rozdělení, pochopit původ jazyka, uvést příklady dorozumívání, pochopit význam nejčastěji používaných slangových slov svého oboru.

Použité zdroje:

Kvítková, N. - Helclová, I: Čeština pro učební obory SOU, SPN, Praha 1997

Štěrbová, L. – Vytejková, O: Český jazyk pro 1. až 3. ročník OU, Septima, Praha 1

Autor: Helena Kalátová

1.9.2012

Obsahová část materiálu

1. Jak se kde mluví, jak se dorozumíváme

2. Jazyk, rozdělení

3. Úvahy k zamyšlení

1. Při cestování jste si určitě všimli, že v některých zemích se dorozumíme poměrně dobře a v některých se bez znalostí tamějšího jazyka neobejdeme. Jazyk je neodmyslitelnou součástí našeho ži vota, každého člověka řeč výrazně charakterizuje, Nemusíme často mluvčího vidět, stačí slyšet a víme o koho jde. Jazyk je prostředkem dorozumívání mezi lidmi. Můžeme se však dorozumět i posunky, světelnými nebo zvukovými signály i jinými způsoby, ale toto dorozumění bude vždy chudší a méně přesné a srozumitelné.

Český jazyk vznikl z **praslovanštiny**, ze které vzešly všechny slovanské jazyky/ např. čeština, slovenština, polština, ruština, bulharština/

2. **Mateřský jazyk** je ten jazyk, který dítě slyší doma v rodině, kolem sebe. Matka učí děti správně pojmenovávat jevy a předměty kolem sebe, učí je poznávat svět a uvažovat o něm. V této úloze je mateřský jazyk nenahraditelný.

Národní jazyk není zcela jednotný. Jinak mluvíme doma nebo s kamarády, jinak na veřejnosti. Důležité je, odlišovat jevy, které charakterizují spisovný a nespisovný jazyk.

Nejdůležitějším útvarem národního jazyka je **spisovný jazyk**. Reprezentují národ na veřejnosti, píší se jím dokumenty, užívá se v televizních, rozhlasových, řečnických projevech. Učíme se mu ve škole, znamená významnou kulturní hodnotu, společenské dědictví.

Z nespisovných útvarů je na zvláště na Moravě rozšířena **obecná čeština**. Je to vlastně mluvený jazyk, který se užívá v neoficiálním styku. Např. Kam deš? Von je teda vopravdu moc chytřej. Na Moravě je **nářečí** např. slezské, hanácké. Např. Gde deš? Děcka, sednite si na lafko a beťte chvilko ticho. V Čechách je u starších občanů v řeči možno vyzpozorovat prvky nářečí zvl. V Podkrkonoší, Chodsku.

Slang je mluva lidí stejného zájmového či pracovního prostředí např. slang zednický/fanka- zednická lžíce, majzlík – sekáč/ , truhlářský / macek- velký hoblík/, sportovní / betony-chrániče brankáře/.

Argot – mluva skupiny lidí, nežijící v souladu se zákony společnosti, mnohé výrazy v argotu mají utajit obsah před nezasevěnými / elpaso-loupež, přepadení/.

Úvahy k zamyšlení

Vyjmenuji jazyky, kterými se mluví za našimi hranicemi. Víím ,který příbuzný jazyk je nejbližší češtině

Znám i jiné příklady dorozumívání mezi lidmi jinak než slovy?

Co to znamená, když se řekne, že někdo hodně gestikuluje, užívá mimiku obličej, mluví spisovně? Znám výklad přísloví: Mluvit stříbro, mlčet zlato?

Umím napsat do svého pracovního sešitu nejméně 10 slangových slov ze svého pracoviště/ zeptám se i dílenských učitelů/.

Autorem materiálu a všech jeho částí není-li uvedeno jinak je Helena Kalátová. Při zpracování byly uvedeny výše uvedené učebnice.

Tyto materiály byly vytvořeny za podpory spolufinancování projektu a fondů EU.

